

Kinderen van de rekening

Voorstellen om de armoede onder kinderen te bestrijden in Zwolle

SP-fractie Zwolle

december 2012

Inleiding

De crisis heeft zich diep genesteld. De berichten worden alsmā somberder. De werkloosheid stijgt, de economische groei stagneert en het consumentenvertrouwen blijft dalen. Iedere dag krijgen we berichten van mensen die werkloos zijn geworden, van mensen die dieper in de schulden raken of mensen die uit huis worden gezet. Mensen proberen met man en macht het hoofd boven water te houden. Tussen al deze berichten is het vrij stil over één groep: de 3109¹ kinderen die in Zwolle moeten opgroeien in armoede. Kinderen die de pech hebben dat ze niet iedere dag een gezonde maaltijd kunnen eten. Niet altijd naar verjaardagsfeestjes kunnen. Of zelfs hun verjaardag niet kunnen vieren met vriendjes en vriendinnetjes. Maar ook dat ze niet mee kunnen doen met sporten, uitstapjes of culturele activiteiten. Toch hele belangrijke dingen voor de ontwikkeling van kinderen. Iedereen kent de verhalen over kinderen die niet mee kunnen op schoolreisje, omdat hun ouders de ouderbijdrage niet kunnen betalen of kinderen die van de voetbalclub af moeten, omdat hun ouders de contributie niet meer kunnen opbrengen.

Niet alle kinderen krijgen eerlijke kansen. Of hebben gezond eten. Zij zijn de kinderen van de rekening. Zij krijgen de rekening van de crisis gepresenteerd. Met dit rapport doet de SP in Zwolle voorstellen om de armoede onder kinderen te bestrijden. Het is zaak om deze kinderen een perspectief op een goede toekomst te geven.

Tjitske Siderius

Fractievoorzitter SP Zwolle

¹ Opgevraagde informatie van de gemeente Zwolle – 13 november 2012

1. Wie zijn deze kinderen?

De armoede groeit alsmaar. Afgelopen week werd bekend dat meer dan 1 miljoen mensen in Nederland in armoede leven.² Kinderen hebben een bovengemiddeld risico op armoede. Vooral kinderen die opgroeien in eenoudergezinnen en kinderen met ouders met een bijstanduitkering zijn vaker arm. Vooral kinderen tot 12 jaar hebben grotere kans op armoede. 10% van de kinderen groeit op in een huishouden met te weinig inkomen om aan de noodzakelijke of wenselijke uitgaven te voldoen. Ook blijkt dat kinderen relatief vaak te maken hebben met langdurige armoede. Het aantal kinderen dat langdurig arm is, ligt bijna twee keer zo hoog als bij volwassenen tot 65 jaar en drie maal zo hoog als bij 65-plussers.

Naast het krijgen van goede voeding en een warm huis, is het belangrijk dat kinderen de mogelijkheid krijgen om mee te doen met sport, spel en culturele activiteiten. In Nederland zijn er duizenden kinderen die niet op een sport zitten, een muziekinstrument bespelen of op scouting zitten, omdat er geen geld beschikbaar is. Deze kinderen zijn veroordeeld tot de speel- en ontmoetingsplekken in de buurt, waarvoor je niet hoeft te betalen. Door de bezuinigingen zijn deze niet altijd op orde. Vooral kinderen uit arme gezinnen, eenoudergezinnen en kinderen van migranten zijn hiervan de dupe.³

Armoede is geen tegenslag maar een aanslag. De dreun zal nog jaren naklinken in de gevolgen die armoede kan hebben: schooluitval, slechte gezondheid, opvoedingsproblemen, arbeidsongeschiktheid, werkloosheid, verslaving, overlast en criminaliteit. De problemen ontstaan pas echt wanneer mensen langdurig afhankelijk zijn van een uitkering of een ander laag inkomen. Een achterstand in de huur, een lening bij de bank en een constante strijd om de touwtjes aan elkaar te knopen. En wat te denken als één van de kinderen op schoolreisje moet en een eigen bijdrage van 50 euro moet betalen? De voorbeelden zijn schrijnend: kinderen die niet mee kunnen of die de hand op moeten houden bij anderen.

2. Wat wordt er voor deze kinderen in Zwolle gedaan?

Het is niet opmerkelijk dat de armoede in Zwolle is gestegen. De maatregelen die zowel landelijk als lokaal zijn doorgevoerd zijn een forse dreun voor de armen in Zwolle. Naast allerlei landelijke maatregelen (verlagen uitkeringen, verhogen eigen risico, huren die stijgen,

² Armoedesignalement 2012 – SCP – december 2012

³ Kinderrechtenmonitor 2012 – de Kinderombudsman – april 2012

korten op armoedebestrijding) zijn er Zwolse maatregelen die het moeilijk maken voor kinderen om mee te doen.

- Zo is de langdurigheidtoeslag voor mensen die jarenlang in armoede moeten leven gehalveerd in Zwolle. Deze toeslag gaf juist arme ouders de kans om hun kinderen mee te laten doen met sport, culturele activiteiten of muziekles. Een halvering van deze toeslag betekent een inkomensverlies van honderden euro's op jaarbasis.
- Ook het schrappen van de computerregeling voor kinderen maakt dat scholieren uit arme gezinnen op achterstand worden gezet. In de huidige samenleving is de computer van zo groot belang dat we kinderen die in armoede moeten opgroeien hiervan niet mogen uitsluiten.
- De regeling dat kinderen kunnen meedoen met sportactiviteiten, muziekles of andere culturele activiteiten is fors beperkt. Een deel van de kinderen uit arme gezinnen valt hierdoor buiten de boot. Sporten, muziekles en scouting zijn voor kinderen belangrijk om zich verder te ontwikkelen, te leren omgaan met andere kinderen, vriendschappen aan te gaan en om een brede kijk te krijgen op wat de wereld allemaal te bieden heeft. Deze nieuwsgierigheid moeten we aanmoedigen en niet laten stranden omdat er geen geld voor zou zijn. Deze kinderen zijn de toekomst van Nederland en daarom het waard om in hen te investeren.
- Wegbezuinigen van het schoolzwemmen. Doordat het schoolzwemmen door het college is wegbezuinigd wordt het moeilijker voor kinderen die in armoede moeten opgroeien om hun zwemdiploma te halen. En dat terwijl leren zwemmen in een waterrijk land als Nederland zo belangrijk is.

3. Wat is er nodig om armoede onder kinderen te bestrijden?

Het is duidelijk dat de gekozen route van dit stadsbestuur de armoede onder kinderen niet oplost, maar vergroot. Daar moet per direct een einde aan worden gemaakt. Elk kind verdient een kans op een goede ontwikkeling en noodzakelijke voorzieningen. Iedereen kent voorbeelden van kinderen die niet mee kunnen op schoolreisje omdat hun ouders de ouderbijdrage niet kunnen betalen, of over kinderen die van de voetbalclub af moeten, omdat hun ouders de contributie niet kunnen opbrengen. Ook deze kinderen horen gelijke kansen te krijgen. Hen op jonge leeftijd al buiten sluiten, zal de problemen in de toekomst slechts vergroten. Deze kinderen verdienen een goede start, met goed onderwijs, mogelijkheden om vriendschappen te sluiten en ze moet vrij toegang hebben tot de bibliotheek, de

sportvereniging en culturele activiteiten. Gelukkig lukt het de meeste ouders om hun kinderen voldoende liefde en aandacht te geven en hen de mogelijkheid te geven om mee te doen.

Helaas moeten we constateren dat het laatste voor een steeds groter wordende groep ouders in Zwolle onmogelijk wordt gemaakt vanwege een gebrek aan geld. Financiële armoede kunnen we bestrijden. Dat is een politieke keuze, die geen enkele politieke partij zou misstaan. De SP vindt dat we per direct € 100.000 moeten investeren in de 3109 arme kinderen in Zwolle. De Zwolse SP stelt de volgende maatregelen voor.

3.1 Stel een doel om armoede onder kinderen te bestrijden

De kinderen die in armoede opgroeien worden snel ondergesneeuwd in alle crisisberichten over werkloosheid en dalend consumentenvertrouwen. Het is belangrijk dat er aandacht is voor kinderen die opgroeien in armoede en dat het stadsbestuur zich verantwoordelijk voelt om het aantal kinderen dat in Zwolle in armoede opgroeit te verminderen. Er moet dus meer aandacht komen en meer bewustwording dat deze groep kinderen bestaat in Zwolle. Een doelstelling om de armoede onder kinderen te verminderen moet worden vastgelegd.

3.2 Zorg dat kinderen kunnen meedoen met sport en cultuur en voer het schoolzwemmen weer in

Sporten, muziekles en scouting zijn voor kinderen belangrijk om zich verder te ontwikkelen, te leren omgaan met andere kinderen, vriendschappen aan te gaan en om een brede kijk te krijgen op wat de wereld allemaal te bieden heeft. Deze nieuwsgierigheid moeten we aanmoedigen en niet laten stranden omdat er geen geld voor zou zijn. Deze kinderen zijn de toekomst van Zwolle en daarom het waard om in hen te investeren. Er moet daarom geld beschikbaar komen om niet alleen de muziekles of de contributie van de voetbalvereniging te betalen, maar ook om te zorgen voor goede voetbalschoenen of een muziekinstrument. Dat is de reden dat de SP € 40.000 extra wil investeren in muziek en sport voor kinderen en in het schoolzwemmen.

3.3 Verbeter de toegang tot regelingen voor arme gezinnen

We zien dat veel arme gezinnen vaak geen weet hebben van de mogelijkheden die zij hebben om ondersteuning te krijgen. Regels voor toeslagen, bijzondere bijstand of regelingen voor kinderen zijn niet altijd bekend, waardoor gezinnen veel geld laten liggen waar ze wel recht op hebben. Een deel van de ouders met een laag inkomen maakt geen gebruik van de regelingen, omdat ze de regelingen niet of niet goed genoeg kennen. Voor ouders met een

bijstandsuitkering geldt dat voor 41%. Opvallend is dat ingewikkelde aanvraagprocedures of dat ouders bang zijn dat hun kind gestigmatiseerd wordt geen reden zijn om geen aanvraag in te dienen⁴. Er valt dus nog een wereld te winnen door de regelingen voor mensen met een laag inkomen toegankelijk te maken. Goede, duidelijk en simpele voorlichting is daarbij het tovermiddel. Belangrijk is dat de bureaucratische aanvraagprocedures worden gestopt. De lokale overheid zouden hierin een voortrekkersrol moeten vervullen.

3.4 Verstrek een eindejaarsuitkering in natura

Eindejaarsuitkeringen om arme gezinnen en kinderen te ondersteunen zijn vaak al jaren geleden wegbezuinigd en de wettelijke mogelijkheden zijn geschrapt. Voorheen konden gemeenten zelf bepalen of ze aan het einde van het jaar kinderen die in armoede moeten opgroeien met een laag inkomen financieel wilden ondersteunen. Gemeente mogen mensen alleen nog in natura ondersteunen, terwijl mensen die in armoede leven juist behoefte hebben aan financiële ondersteuning aan het einde van het jaar. De SP wil dat Zwolle een eindejaarsuitkering in natura gaat verstrekken waarbij er bijzondere aandacht aan gezinnen met kinderen wordt besteed. Hiervoor stellen we € 40.000 beschikbaar.

3.5 Herstel de computerregeling voor scholieren in ere

Doordat de computerregeling voor scholieren die in armoede moeten opgroeien is wegbezuinigd komen veel arme gezinnen in de problemen. Een computer is ondertussen een algemeen gebruiksgoed geworden in onze samenleving. Het is belangrijk dat ook arme scholieren van de mogelijkheden van het internet gebruik kunnen maken. Om deze regeling in ere te herstellen stellen we € 20.000 beschikbaar.

4. Hoe gaan we dat financieren?

De SP wil in totaal € 100.000 beschikbaar stellen om een start te maken met het bestrijden van armoede onder kinderen in Zwolle. De resulteert in de volgende investeringen.

Tabel 1: Overzicht van investeringen in 2013

maatregel	Investering
stel een doel om armoede onder kinderen te bestrijden	---
investeren in sport en cultuur en schoolzwemmen voor arme kinderen	€ 40.000

⁴ Rapport 'Kunnen meer kinderen meedoen?' - SCP – oktober 2011

verbeter de toegang tot regelingen	---
verstrek een eindejaarsuitkering in natura	€ 40.000
herstel de computerregeling in ere	€ 20.000
Totaal	€ 100.000

De gemeente Zwolle staat op het punt om € 100.000 te investeren in de thuiskomst van de beeldengroep ‘van der Capellen’. Deze beeldengroep komt oorspronkelijk uit Zwolle en zijn teruggevonden in Rome. Sinds 2009 heeft Zwolle onderzoek gedaan naar het terughalen van de beeldengroep. Joan Derk baron van der Capellen tot den Pol heeft een belangrijke rol gespeeld in de patriottenbeweging. Als vertegenwoordiger in de provinciale staten verzette Van der Capellen tot den Pol zich onder andere tegen de uitbuiting van arme Twentse boeren via de drostendiensten die de adel van hen afdwong. Ook maakte hij zich druk over de armoedige staat van het land onder het corrupte stadhoudersregime, waardoor het volk aan ‘honger en ellende’ leed. Wij beschouwen het als meer in de geest van Van der Capellen tot den Pol om deze middelen te gebruiken om de behoeftigen in de stad te helpen dan het verhuizen van een beeldengroep uit Italië.

Tabel 2: Overzicht van bezuinigingen voor 2013

maatregel	bezuiniging
stel de thuiskomst beeldengroep ‘van der Capellen’ uit	€ 100.000
Totaal	€ 100.000

Dit rapport stelt een eenmalig plan voor 2013 voor. De begroting 2013 is reeds vastgesteld en dit rapport moet gezien worden als een aanvulling. De SP wil vanaf 2014 een manier vinden om het voorgestelde beleid structureel te maken.

5. Conclusie

Waar een wil is, is een weg. Als we in het in Zwolle echt belangrijk vinden om de armoede onder kinderen op te lossen dan kunnen we nu al een flinke stap zetten. Dit rapport geeft een stap in de goede richting. De SP staat open voor suggesties van andere politieke partijen om deze € 100.000 (en meer) bij elkaar te krijgen. Een goede start voor kinderen die in armoede opgroeien is van zo groot belang dat daarvoor partijpolitieke belangen opzij moeten worden

gezet. Een kind dat niet mee kan mee kan op schoolreisje, geen sport kan beoefenen of op muziekles kan vanwege geldgebrek staat al op vroege leeftijd op achterstand. Dat gegeven kan niemand links laten liggen.